

Təsdiq edirəm

ADMİU-nun rektoru

Professor Ceyran Mahmudova

“12” “sentyabr” 2025-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT MƏDƏNİYYƏT VƏ İNCƏSƏNƏT UNİVERSİTETİ

MAGİSTRATURA SƏVIYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROGRAMI

7003010 – Qrafika ixtisasının
Qrafika əsərlərinin bərpası ixtisaslaşması

Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinin
3-29/3-2-548F/2025/1 nömrəli 08.09.2025-ci il tarixli əmrinə əsasən
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Elmi Şurasının
12.09.2025-ci il tarixli iclasında (protokol №01) təsdiq edilmişdir.

BAKİ – 2025

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin 7003010 – Qrafika ixtisası üzrə təhsil proqramı (bundan sonra – təhsil proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların Təsnifatı”na, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə və əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
 - ixtisas üzrə məzunun səriştələrini, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə tədris və təlim metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktur və kadr potensialına olan tələbləri, təhsilalanın təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini davam etdirmə imkanlarını müəyyənləşdirmək;
 - təhsilalanları və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik, bacarıq və təlim nəticələri ilə tanış etmək;
 - təhsil proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı prosesə cəlb olunan tərəfdaşları məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil proqramı, tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə magistr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Təhsilalanın 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 akademik saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Bu zaman auditoriya saatlarının həcmi 12-16 akademik saat təşkil edir. Peşəkar məqsədlər üçün dərinlən öyrənilən ixtisaslaşmalar üzrə həftəlik dərslərin yükünün həcmi dəyişdirilə bilər.
- 1.5. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən ixtisasın həmin müəssisədə kadr hazırlığı aparılan hər bir ixtisaslaşması üzrə ayrıca təhsil proqramı hazırlanmalıdır. Hər bir ixtisaslaşma üzrə təhsil proqramı müvafiq ixtisasın təhsil proqramındakı bölmələrlə yanaşı, həmin ixtisaslaşma üzrə tədris və təlim metodları, təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi üsulları, təcrübələrin təşkili və qiymətləndirilməsi və s. bölmələri də əks etdirməlidir.

2. Məzunun səriştələri

- 2.1. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı **ümumi səriştələrə yiyələnməlidir**:
 - peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri müstəqil şəkildə həll edə bilmək;
 - müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək, planlaşdırmaq, onların cari və perspektiv nəticələrini təhlil etmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin səbəblərini araşdırmaq, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək;

- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə etmək, həmçinin gözlənilən nəticələri müəyyənləşdirmək, dəyərləndirmək və qiymətləndirmək;
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı öz fəaliyyətini tənqidi şəkildə dəyərləndirmək;
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan dilində və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək, əsaslandırmaq, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak etmək;
- müxtəlif üsullarla öz bilik və səriştelərini başqalarına ötürə bilmək;
- istənilən şəraitdə etik davranış qaydalarına uyğun şəkildə fəaliyyət göstərmək, şəxsi davranışlarının etik aspekt və imkanlarını, məhdudiyyətlərini və sosial rolunu anlamaq;
- davamlı öyrənmə və peşəkar inkişafı ilə bağlı özünün və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirmək, həmçinin müstəqil öyrənmə üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilmək;
- qrafik əsərin sənətşünaslıq və texniki aspektlərini izah və şifahi şəkildə təqdim etmək; o yaradıcılıq prosesini sənədləşdirə bilmək;
- qrafika sahəsində fəaliyyətin yüksək keyfiyyətli nəticələrinə nail olmaq üçün yaradıcı kollektivdə həmmüəlliflərlə birgə bədii ideyanı həyata keçirə bilmək
- Azərbaycan və dünya qrafika əsərlərinin bərpası sənətinin tarixi inkişaf mərhələlərini, əsas üslub cərəyanlarını və tanınmış sənətkarların işlərini nəzərə alaraq öz yaradıcılığında tətbiq etmək;
- müxtəlif dövrlərin estetik xüsusiyyətlərini çağdaş tələblərlə uyğunlaşdırmağı bacarmaq.

Qeyd: *ixtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq ümumi səriştelərə əlavələr edilə bilər.*

2.2. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı **peşə səriştelərinə yiyələnməlidir:**

Qrafika əsərlərinin bərpası ixtisaslaşması üzrə:

- qrafika əsərlərinin quruluşunu və texnikasını analiz etmək və qiymətləndirmək;
- müxtəlif dövrlərə və üslublara aid əsərlərin texniki xüsusiyyətlərini müəyyən etmək;
- material və texnologiyaların spesifikliyini təhlil edə bilmək;
- əsərlərin bərpa və konservasiya prinsiplərini izah edə bilmək;
- bərpa və konservasiyanın nəzəri əsaslarını və əsas məqsədlərini izah edə bilmək;.
- bərpa prosesində istifadə olunan material və metodların funksiyasını anlamaq və onların seçimini əsaslandırmaq;
- qrafika əsərlərində zədələnmələri və deformasiyaları müəyyən edə bilmək;
- fiziki, kimyəvi və bioloji zədələnmələrin növlərini ayırd edə bilmək;
- əsərin ilkin vəziyyətini qiymətləndirmə bacarığı nümayiş etdirmək;
- əsərin bərpası üçün uyğun texnologiya və metodları seçə və tətbiq edə bilmək;
- bərpa prosesinin hesabatını hazırlamaq və təqdim etmək;

- qatların təmizlənməsi, çatların bərkidilməsi, boyaların stabiləşdirilməsi və digər texniki bərpa üsullarını həyata keçirə bilmək;
- bərpa prosesində əsərə müdaxilənin məhdudluğu prinsiplərinə əməl etməyi bacarmaq;
- bərpa sahəsində baş verən yenilikləri izləmək, yeni texnoloji metodları mənimsəmək, daimi peşəkar inkişafı təmin etmək;

3. Təhsil proqramının strukturu

3.1. Təhsil proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən ali elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisaslaşmaların adları	Verilən dərəcə	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
Qrafika əsərlərinin bərpası	Magistr ali elmi-ixtisas	1.5 il	90

3.2. Təhsil proqramı ixtisas (ixtisaslaşma) üzrə 90 (1,5 il) AKTS kreditindən ibarət olmalıdır. Hər semestrde 5 fəndən çox olmamaq şərti ilə 30 kredit nəzərdə tutulmuşdur. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Sıra sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
1	<p>Akademik yazı və etika</p> <p><i>Bu fənnin məqsədi akademik yazı, danışq və dürüstlüyün əsaslarını öyrətmək, magistrantların elmi məqalə, dissertasiya, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmaq, konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir. Fənn təhsilalanlara akademik üslub, mənbələrdən düzgün istifadə, istinad qaydaları və etik normalar haqqında bilik və səriştələr verəcəkdir.</i></p>	6
2	<p>Layihələrin idarə olunması</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətləri, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələri və digər məsələləri ətraflı izah olunur, eləcə də layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzularda biliklər aşılır. Bununla yanaşı, sözügedən fənn layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlıdır. Burada dəyişikliklər fonunda layihələrin idarə edilməsi, risklərin düzgün qiymətləndirilməsi, "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. mövzular əhatə olunmalıdır.</i></p>	6

...	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən məcburi fənlər	
3	<p>Ali məktəb pedaqogikası və psixologiyası</p> <p><i>Ali məktəb pedaqogikası və psixologiyası fənni ali təhsil müəssisələrində tədris-tərbiyə prosesinin elmi əsaslarını öyrədir. Fənnin məzmunu pedaqoji nəzəriyyələrin inkişafını, ali təhsildə müasir təlim metodlarını, tələbə və müəllim münasibətlərini, həmçinin təlimin psixoloji qanunauyğunluqlarını əhatə edir. Tələbələr bu fənn vasitəsilə ali məktəb mühitində tədrisin pedaqoji prinsipləri və psixoloji aspektləri barədə bilik əldə edirlər.</i></p>	6
4	<p>Qrafika əsərlərinin texnika və texnologiyası 1</p> <p><i>Qrafika əsərlərinin texnika və texnologiyası fənni – tələbələrə müxtəlif qrafik texnikalar və onların işləmə üsullarını öyrədən fəndir. Məqsəd texniki prosedurları mənimsətməklə yaradıcılıq bacarıqlarını və peşəkar qrafik sənətinin inkişaf etdirməkdir.</i></p> <p><i>Bu fənn tələbələrə qrafika sahəsində müxtəlif texnika və texnologiyaların praktiki tətbiqini və nəzəri əsaslarını öyrətmək məqsədini daşıyır. Fənn vasitəsilə tələbələr qrafik əsərlərin yaradılmasında materialların xüsusiyyətlərini, texniki imkanlarını və prosesin mərhələlərini dərinlən mənimsəyirlər.</i></p> <p><i>Qrafika əsərlərinin texniki və texnoloji xüsusiyyətlərini;</i></p> <p><i>Müxtəlif çap və dəzgah qrafikası üsullarını: litoqrafiya, linolyum, mis və s.;</i></p> <p><i>Boya materialları, kağız və digər altlıqların xüsusiyyətlərini;</i></p> <p><i>Əsərlərin mərhələli hazırlanması: eskizdən yekun işə qədər texnologiya proseslərini;</i></p> <p><i>Texnika seçiminin bədii ifadəyə təsirini;</i></p> <p><i>Klassik və müasir qrafika texnologiyalarının təhlili və tətbiqini;</i></p> <p><i>Qrafik əsərlərin saxlanması və qorunması zamanı texnoloji yanaşmalarını mənimsəməyə kömək edir.</i></p>	6
5	<p>Qrafika əsərlərinin texnika və texnologiyası 2</p> <p><i>Qrafika əsərlərinin texnika və texnologiyası 2 fənni - Bu fənnin əsas məqsədi tələbələrin qrafik sənət sahəsində müxtəlif texnika və texnoloji üsulları dərinlən mənimsəməsi, onları yaradıcı şəkildə tətbiq etmə bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir.</i></p> <p><i>Tələbə qrafik əsərlərin hazırlanması prosesində istifadə olunan materiallar, alətlər, çap üsulları və kompozisiya prinsipləri haqqında geniş biliklər əldə edir. Fənnin sonunda tələbə: Müxtəlif qrafik texnikaları fərqləndirə və tətbiq edə bilir. Qrafik əsərin texnoloji quruluşunu izah edə bilir. Əsərin ideyasına uyğun material və üsul seçməyi bacarır. Ənənəvi və müasir texnologiyalar arasında əlaqə yarada bilir.</i></p>	6

6	<p>Qrafika əsərlərinin bərpası 1</p> <p>Qrafika əsərlərinin bərpası fənni – tələbələrə qrafika əsərlərinin qorunması və zədələrin aradan qaldırılması üçün metod və texnologiyaları öyrədən fəndir. Məqsəd əsərlərin bədii-estetik və tarixi dəyərini saxlayaraq bərpa bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir.</p> <p>Bu fənn tələbələrə qrafika əsərlərinin qorunması, bərpası və uzunömürlülüyünün təmin edilməsi üzrə nəzəri və praktik bilikləri öyrətmək məqsədini daşıyır. Fənn rəssamlıq və konservasiya sahəsində çalışan mütəxəssislərə əsərin tarixini, texnologiyasını və material xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq onun bərpasını həyata keçirmə bacarığını qazandırır.</p> <p>Qrafika əsərlərinin tarixi və texniki xüsusiyyətlərini; Boya materialları, bağlayıcılar və qatların xüsusiyyətlərini; Zədələnmiş əsərlərin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və sənədləşdirilməsini; Bərpa və konservasiya üsullarını (təmizlik, boya bərpası, qoruyucu örtüklərin tətbiqi və s.); Əsərin vizual və struktur bütövlüyünün bərpası üçün texnoloji yanaşmaları; Əsərlərin saxlanması və göstərilməsi zamanı qarşıya çıxan problemlərin həllini; Tarixi və müasir bərpa təcrübələrinin müqayisəsi və tətbiqini mənimsəməyə kömək edir.</p>	6
7	<p>Qrafika əsərlərinin bərpası 2</p> <p>Qrafika əsərlərinin bərpası 2 fənni – Fənnin əsas məqsədi tələbələrə qrafik əsərlərin bərpası (restavrasiyası) sahəsində nəzəri və praktiki biliklər qazandırmaq, müxtəlif qrafik materialların (kağız, karton, pergament, rəngli çap və s.) zədələnmə növlərini müəyyənləşdirmək və onların bərpa üsullarını tətbiq etmə bacarığını formalaşdırmaqdır.</p> <p>Fənnin əsas vəzifələri və məzmun istiqamətləri: Bərpa elminə giriş və materialşünaslıq; Qrafik əsərlərin (çertyoj, qravüra, litqrafiya, ofort və s.) material tərkibi və texniki xüsusiyyətləri; Kağız, mürəkkəb, piqment və yapışdırıcıların kimyəvi-fiziki xassələri; Tarixi sənədlərdə və əsərlərdə rast gəlinən korlanma səbəbləri (rütubət, işıq, göbələk, oksidləşmə və s.).</p>	6
8	<p>Qrafika əsərlərinin fiziki-kimyəvi bərpa metodları</p> <p>Qrafika əsərlərinin fiziki-kimyəvi bərpa metodları fənni – tələbələrə qrafika əsərlərində zədələnmələri aradan qaldırmaq üçün fiziki və kimyəvi üsulları öyrədən fəndir. Məqsəd əsərlərin qorunmasını, bərpasını və uzunömürlülüyünü təmin edən praktik bacarıqlar formalaşdırmaqdır.</p> <p>Fənn vasitəsilə tələbələr zədələnmiş qrafika nümunələrini bərpa etmək üçün müasir konservasiya metodlarını tətbiq etməyi öyrənirlər.</p> <p>Qrafika əsərlərinin material və struktur xüsusiyyətlərinin fiziki-kimyəvi təhlilini;</p>	6

	<p><i>Boya, altlıq və qoruyucu örtüklərin kimyəvi tərkibi və xüsusiyyətlərini;</i> <i>Zədələnmiş əsərlərin bərpasında fiziki və kimyəvi prosedurların tətbiqini;</i> <i>Təmizləmə, bərpa və qoruyucu qatların tətbiqi metodlarını;</i> <i>Əsərin vizual və struktur bütövlüyünü bərpa etmək üçün laboratoriya və praktiki üsullarını;</i> <i>Tarixi və müasir konservasiya standartlarının təhlili və tətbiqini;</i> <i>Bərpa zamanı təhlükəsizlik və ekoloji qaydalarını mənimsəməyə kömək edir.</i></p>	
9	<p>Yaradıcılıq işinin hazırlanması 1 <i>Yaradıcılıq işinin hazırlanması fənni – tələbələrə fərdi ideya və konsepsiyaya əsaslanan sənət əsərləri və layihələr hazırlamağı öyrədən fəndir. Məqsəd yaradıcılıq bacarıqlarını inkişaf etdirmək, sərbəst yaradıcılıq işi (kompozisiya) qurma bacarığını aşılamaq, layihəni planlama və realizə etmə səriştəsini formalaşdırmaqdır.</i> <i>Bu fənn magistrantlara müstəqil yaradıcılıq bacarıqlarını inkişaf etdirmək, əldə etdikləri praktik və nəzəri bilikləri yekun layihə şəklində tətbiq etmək məqsədi daşıyır.</i> <i>Fənn tələbələrə yaradıcılıq işinin konseptual ideyadan yekun icraya qədər bütün mərhələlərini planlaşdırmaq və həyata keçirmək imkanı verir.</i> <i>Yaradıcılıq mövzusunun seçilməsi və elmi-tədqiqat planının hazırlanmasını;</i> <i>Layihənin konseptual, kompozisiya və texnoloji eskizlərinin işlənməsini;</i> <i>Seçilmiş material və texnologiyaların tətbiqini;</i> <i>Yaradıcı prosesin mərhələli icrası və texniki həyata keçirilməsini;</i> <i>Hesabatın hazırlanması və təqdimatını;</i> <i>Mövcud nəzəri biliklərin və müasir təcrübələrin layihəyə inteqrasiyasını;</i> <i>Yekun əsərin təqdimatı və müdafiəsi üçün sərqi və ya vizual materialların hazırlanmasını mənimsəməyə kömək edir.</i></p>	6
10	<p>Yaradıcılıq işinin hazırlanması 2 <i>Yaradıcılıq işinin hazırlanması 2 fənni – “Qrafik əsərlərin bərpası ixtisasında yaradıcılıq işinin hazırlanması” fənni artıq nəzəri və texnoloji biliklərin praktik tətbiqi mərhələsidir — yəni tələbə bu fənn çərçivəsində öz müstəqil bərpa layihəsini həyata keçirir.</i> <i>Tələbə seçilmiş tarixi və ya sənət dəyərində malik qrafik əsərin bərpası üzərində işləyərək, müstəqil tədqiqat və praktik bərpa prosesini birləşdirən kompleks yaradıcılıq işi yerinə yetirir.</i></p>	6
11	<p>Bərpa və ekspertizanın sənədləşməsi <i>Bərpa və ekspertizanın sənədləşməsi fənni – tələbələrə qrafika əsərlərinin bərpası və ekspertizası prosesində aparılan müşahidə, təhlil və praktiki işləri düzgün sənədləşdirməyi öyrədən fəndir. Məqsəd bərpa və ekspertiza fəaliyyətini elmi əsaslarla qeydiyyatla almaq və hesabat bacarıqlarını formalaşdırmaqdır.</i></p>	6

	<p>Fənn vasitəsilə tələbələr əsərlərin vəziyyətini qiymətləndirmə, bərpa prosesini sənədləşdirmə və nəticələri professional standartlara uyğun təqdim etmə bacarığını inkişaf etdirirlər.</p> <p>Əsərlərin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və sənədləşdirilməsi prinsiplərini; Bərpa və konservasiya proseslərinin mərhələlərinin qeydiyyatını; Ekspertizanın metod və üsullarını; Fotoqrafik və rəqəmsal sənədləşdirmə vasitələrini; Hesabat və elmi yazılı materialların hazırlanmasını; Tarixi və müasir sənədləşdirmə təcrübələrinin müqayisəsini mənimsəməyə kömək edir.</p>	
...	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən seçmə fənlər	
12	<p>a) Müasir bərpaçılıq üsulları və vasitələri</p> <p>Müasir bərpaçılıq üsulları və vasitələri fənni – tələbələrə əsərlərin bərpasında tətbiq olunan yeni texnologiyalar, materiallar və innovativ metodları öyrədən fəndir. Məqsəd müasir bərpa yanaşmalarını mənimsətmək və praktik bacarıqları inkişaf etdirməkdir.</p> <p>Bu fənn tələbələrə bərpa və konservasiya sahəsində müasir texnologiya, üsul və vasitələri öyrətmək məqsədini daşıyır. Fənn vasitəsilə tələbələr əsərlərin qorunması, struktur və vizual bütövlüyünün bərpası üçün innovativ yanaşmaları mənimsəyir və praktik bacarıqlarını inkişaf etdirirlər.</p> <p>Bərpaçılıq prosesində müasir laboratoriya və texnoloji üsullarını; Fiziki, kimyəvi və bioloji metodların tətbiqini; Müasir bərpa materialları və qoruyucu qatlarını; Qrafika əsərlərinin bərpasında innovativ texnologiyaların tətbiqini; Əsərlərin vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və sənədləşdirilməsi üçün müasir vasitələri; Tarixi və müasir təcrübələrin müqayisəsi və praktik tətbiqini mənimsəməyə kömək edir.</p>	6
	<p>b) İşgüzar xarici dil</p> <p>Təhsil proqramının strukturu ümumi fənlər bölməsində əks olunur və əsas fənlər bölməsinin tərkibindədir. "İşgüzar xarici dil (ingilis dili)" fənni magistratura səviyyəsində təhsil alan tələbələrə ümumi və terminoloji səciyyəli 4000 tədris leksik vahidləri həcmində leksik minimumu, elmi üslubun əsas xüsusiyyətlərini, öyrənilən dil ölkələrinin mədəniyyət və adət-ənənələrini, nitq etiketləri qaydalarını öyrədir. Xarici dildə lüğətin köməyi ilə oxumaq və yazmaq vərdişlərinə, ali tədris müəssisəsində tədris və tədqiqat işləri aparmağa yiyələndirir.</p>	

13	<p>a) Bərpa obyektlərinin ikonoqrafiya və atribusiyası <i>“Bərpa obyektinin atribusiyası və ikonoqrafiyası” fənni Rəngkarlıq əsərlərinin bərpası ixtisası üzrə magistr səviyyəsinin hazırlığı üçün nəzərdə tutulmuş seçmə fənlərdəndir. Fənn rəngkarlıq əsərlərinin atribusiyaya metodları (tarix, məkan, müəllif) haqqında ümumi biliklər verməklə yanaşı, dünya və milli sənətimizdə tətbiq edilən əsas süjet və səhnələrin ikonoqrafiyasını öyrədir. Kurs tədrisinin əsas metodların - mühazirə və seminarlar təşkil edir.</i></p> <p>b) Təsvir sənət əsərlərinin fiziki-kimyəvi analizi <i>Bu fənn çərçivəsində magistrantlara təqdim olunan nəzəri biliklər rəngkarlıq və qrafika əsərlərinin materiallarının quruluşu, onların kimyəvi xüsusiyyətləri və zamanla dəyişmə prosesləri haqqında sistemli və elmi əsaslara söykənən məlumatlardan ibarətdir. Kursun nəzəri bloku sənət əsərlərinin fiziki-kimyəvi təbiətini, konservasiya və bərpa prosesləri üçün vacib olan diaqnostik metodların mahiyyətini anlamağa yönəlib.</i></p> <p><i>Tələbələr rəngkarlıq və qrafika əsərlərində istifadə olunan materialların (kətan, kağız, karton, taxta, piqmentlər, kömür, pastel, sulu boya, yağlı boya və s.) molekulyar və kimyəvi quruluşunu öyrənirlər. Bu materialların fiziki xüsusiyyətləri – lif strukturu, kapilyarlıq, su udma qabiliyyəti, turşu-təsir reaksiyaları, optik xüsusiyyətlər və kimyəvi sabitlik kimi parametrlər nəzəri cəhətdən izah olunur.</i></p> <p><i>Kursun mühüm nəzəri hissəsi əsərlərdə baş verən zədələnmə mexanizmlərinin öyrənilməsinə həsr olunur. Tələbələr aşağıdakı proseslərin kimyəvi təbiətini mənimsəyirlər:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * oksidləşmə prosesləri və saralma, * mürəkkəblərin qəhvəyi ləkələnməsi, metallik mürəkkəblərin korroziyası, * piqment və bağlayıcıların parçalanması, * rütubət, işıq və temperatur dəyişkənliyinin materiallara təsiri. <p><i>Bu proseslərin laborator səviyyədə necə baş verdiyi və hansı nəticələr doğurduğu nəzəri baxımdan izah edilir.</i></p>	6
14	<p>a) Qrafika əsərlərinin təhlili <i>Bu fənn qrafika sənətinin tarixi inkişafını, texniki əsaslarını, material-alət sistemlərini, qrafikanın təsnifatı və çoxşaxəli işlənmə üsullarını magistratura səviyyəsində elmi şəkildə tədris edir. Fənnin əsas məqsədi qrafika əsərlərinin təhlili üçün elmi-metodoloji baza yaratmaq, magistranta həm klassik, həm də müasir qrafika nümunələrinə çoxsəviyyəli yanaşma bacarığı qazandırmaqdır. Tədris prosesində qrafikanın iki əsas istiqaməti – rəsm və çap qrafikasının texniki üsulları (quru və sulu texnikalar, ksiloqrafiya, litoqrafiya, linoqravüra, akvatinta, ofort və s.) elmi-nəzəri kontekstdə öyrənilir. Həmçinin kitab qrafikası, tətbiqi qrafika, plakat, ekslibris, elmi-tədqiqat qrafikası kimi sahələrdə bədii həll prinsipləri araşdırılır.</i></p> <p><i>Qrafik əsərlərin təhlili zamanı kompozisiya quruluşu, xəttin plastikasından yaranan semantika, ton-ləkə mütənasibliyi, ikonoloji və ikonqrafik şərh metodları, material</i></p>	6

	<p><i>seçiminin bədii-estetik nəticələri və müəllif manerası nəzərdən keçirilir. Fənn tələbəyə qrafik əsərləri həm tarixi-mədəni kontekstdə, həm də texniki-bədii meyarlar əsasında interpretasiya etmək bacarığı formalaşdırır.</i></p>	
	<p>b) Təsviri sənət əsərlərinin təhlili</p> <p><i>Fənn magistratura səviyyəsində təsviri sənətin üç əsas sahəsi – qrafika, rəngkarlıq və heykəltəraşlıq üzrə əsərlərin elmi-analitik araşdırma prinsiplərini öyrədən kompleks fəndir. Fənn magistranta təsviri sənətin tarixi inkişaf mərhələlərini, texniki-material əsasları, forma və kompozisiya qanunauyğunluqlarını, bədii ifadə vasitələrinin semantik yükünü və üslubi tipologiyayı sistemli şəkildə təhlil etmə bacarığı qazandırır.</i></p> <p><i>Fənn qrafikada xətt-plastikanın, ton-ləkə münasibətlərinin və çap texnikalarının; rəngkarlıqda kolorit sistemlərinin, işıq-kölgə həllinin, faktura və yaxma texnikalarının; heykəltəraşlıqda həcm, siluet, material və plastikanın rolunun elmi araşdırılmasını nəzərdə tutur.</i></p> <p><i>Fənnin əsas məqsədi müxtəlif təsviri sənət növlərində əsərin kompozisiya quruluşunu, texniki-tətbiqi əsaslarını, ikonoloji və ikonqrafik mənalandırma üsullarını, obrazın semantik sistemini, müəllif üslubunu və tarixi-mədəni konteksti elmi baxımdan araşdırmaq və bu proseslərin nəticələrini peşəkar səviyyədə formalaşdırmaqdır.</i></p>	
Təcrübə		
...	Elmi-pedaqoji təcrübə	6
CƏMI		90

4. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 4.1. Bu təhsil proqramı üzrə məzunlar təhsil və ya fəaliyyət sahəsi ilə bağlı əsas anlayışlar, nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında sistemli, ümumi təsəvvürə və geniş biliyə malik olmalı, konkret (ixtisaslaşmış) təhsil və ya fəaliyyət sahəsində dərin biliklərə yiyələnmişlər.
- 4.2. İxtisaslaşmanın təhsil proqramının hər bir fənn üzrə təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.
- 4.3. İxtisaslaşma üzrə proqramın təlim nəticələri Əlavə 1-də müəyyən olunur. Fənlər üzrə təlim nəticələri isə hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təhsil proqramının təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 4.4. Təhsil proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən elmi və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

5. **Infrastruktur və kadr potensialı**

5.1. Ali təhsil müəssisəsi tədris, təlim və qiymətləndirmə fəaliyyətlərinin yüksək səviyyədə təşkil olunması üçün informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təchiz edilmiş müasir auditoriyalara malik olmalı, tələbələrə lokal şəbəkə və internetə, elektron kitabxanalara və onlayn arxiv resurslarına fasiləsiz çıxış imkanı yaratmalıdır. Eyni zamanda, tələbələrin ixtisaslaşma üzrə dərin biliklərə yiyələnməsi və elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasını dəstəkləmək məqsədilə müasir elmi jurnallar, elmi məlumat bazalarına və virtual laboratoriya mühitlərinə, akademik etik mühitə inteqrasiya üçün antiplagiat sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir. Ayrı-ayrı ixtisaslaşmalar üzrə aşağıdakı infrastruktur tələbləri nəzərə alınmalıdır:

Qrafika əsərlərinin bərpası ixtisaslaşması üzrə:

Spot və sofitlərlə təchiz olunmuş (150 luks gücündə) bərpa laboratoriyası; rentgen aparatı; spektral analiz aparatı; ultaabəövşəyi və ultraqırmızı şüa aparatı; skalper (neştər); nəqqaş, çəkic, kəlbətin və s. alətlər; kimyəvi maddələrin saxlanması üçün xüsusi soyuducu; dezinfeksiya üçün xüsusi avadanlıq; sulu, yağlı, temprə-akril və s. boyalar; müxtəlif ölçülü fırçalar; 2x3 m ölçülü mərmer masa; binokulyar və elektron mikroskop; saxlama üçün xüsusi metal dolablar; heyvan mənşəli yapışqanlar (heyvan sümüyü, balıq mənşəli); kraft və düyü kağızı, mikolent kağız; xüsusi zərrebinlər (lupa); papiros, kətan, pambıq və s. bitki və təbii mənşəli kağızlar, yağlı kağız (kalka) təmin edilməlidir.

5.2. Ali təhsil müəssisələrinin tədrisə cəlb olunan akademik heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Elmi dərəcəsi olmayan, lakin müvafiq sahədə ən az 5 il iş təcrübəsi olan mütəxəssislər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, elmi ada və ya elmi dərəcəyə sahib olan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. **Karyera imkanları və ömürboyu təhsil**

6.1. **Qrafik əsərlərin bərpası** ixtisaslaşması üzrə magistratura təhsili almış mütəxəssis yerli və beynəlxalq Gömrük təşkilatlarına ekspert; qrafika sahəsini təmizləyən mədəniyyət və yaradıcı qurumlarda ekspert; dövlət və özəl sifarişlər əsasında qrafik əsərlərinin müəllifi; muzeylərdə və sərgi salonlarında ekspozisiya üzrə kurator; Mədəniyyət Nazirliyinin nəzdində olan fondlarda, muzey və qalereyalarda bərpaçı; müstəqil rəssam; repetitor; incəsənət məktəbləri, orta və ali təhsil müəssisələrində pedaqoq; qalereya, sərgi və muzeylərdə rəssam, layihə rəhbəri, kurator, bədii rəhbər işləyə bilər.

6.2. Ali təhsil müəssisəsi təhsil proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb-səhifələrində yerləşdirməlidir.

6.3. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömür boyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyəti üzrə təlim nəticələri

Qrafika əsərlərinin bərpası ixtisaslaşması üzrə:

Proqramın təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Qrafika əsərlərinin quruluşunu və texnikasını analiz edə biləcək. Müxtəlif dövrlərə və üslublara aid əsərlərin texniki xüsusiyyətlərini müəyyən etməyi bacaracaq. Material və texnologiyaların spesifikasiyini təhlil etməyi bacaracaq.
PTN 2. Əsərlərin bərpa və konservasiya prinsiplərini izah edə biləcək. Bərpa və konservasiyanın nəzəri əsaslarını və əsas məqsədlərini izah etməyi bacaracaq.
PTN 3. Bərpa prosesində istifadə olunan material və metodların funksiyasını anlayacaq. Qrafika əsərlərində zədələnmələri və deformasiyaları müəyyən edə biləcək. Fiziki, kimyəvi və bioloji zədələnmələrin növlərini ayırd etməyi bacaracaq.
PTN 4. Əsərin ilkin vəziyyətini qiymətləndirmə bacarığı nümayiş etdirməyi bacaracaq. Əsərin bərpası üçün uyğun texnologiya və metodları seçə və tətbiq edə biləcək. Bərpa prosesinin hesabatını hazırlamağı bacaracaq.
PTN 5. Qatların təmizlənməsi, çatların bərkidilməsi, boyaların stabiləşdirilməsi və digər texniki bərpa üsullarını həyata keçirməyi bacaracaq. Bərpa prosesində əsərə müdaxilənin məhdudluğu prinsiplərinə əməl etməyi bacaracaq.
PTN 6. Bərpa sahəsində baş verən yenilikləri izləməyi, yeni texnologiya metodlarını mənimsəməyi, daimi peşəkar inkişafı təmin etməyi bacaracaq.
PTN 7. Azərbaycan və dünya qrafika əsərlərinin bərpası sənətinin tarixi inkişaf mərhələlərini, əsas üslub cərəyanlarını və tanınmış sənətkarların işlərini nəzərə alaraq öz yaradıcılığında tətbiq etməyi, müxtəlif dövrlərin estetik xüsusiyyətlərini çağdaş tələblərlə uyğunlaşdırmağı bacaracaq. Qrafik əsərin sənətsüənəslıq və texniki aspektlərini izah etməyi, şifahi şəkildə təqdim etməyi və yaradıcılıq prosesini sənədləşdirməyi bacarır.
PTN 8. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərini tədris etməyi bacaracaq. Qrafika sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.
PTN 9. Akademik yazı, danışiq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmağı bacaracaq. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarıqlarına malik olacaq.
PTN 10. Qrafika əsərlərinin bərpası sahəsində fəaliyyətin yüksək keyfiyyətli nəticələrinə nail olmaq üçün yaradıcı kollektivdə həmmüəlliflərlə birgə bədii ideyanı həyata keçirməyi bacaracaq.

PTN 11. Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirməyi bacaracaq. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master"-in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq etməyi bacaracaq.

Akademik yazı və etika fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 - Akademik yazının məqsədi, strukturu və üslub xüsusiyyətlərini anlayaraq elmi esse, dissertasiya, məqalə və digər akademik sənədləri məntiqi və peşəkar şəkildə yazmağa biləcək.

FTN 2 - Fərqli akademik janrlarda (məqalə, dissertasiya, tezis, referat və s.) yazı tələblərinə uyğun kontent hazırlamağı və ideyaları ardıcıl və əsaslandırılmış formada ifadə etməyi bacaracaq.

FTN 3 - Mənbələrlə işləmə bacarığına yiyələnərək akademik yazılarda müxtəlif istinad sistemlərindən (APA, MLA, IEEE və s.) düzgün istifadə etməyi və plagiatdan yayınmağı bacaracaq.

FTN 4 - Elmi diskussiyalar, seminarlar, simpozium və konfranslarda çıxış etmək üçün akademik danışmaq üslubunu mənimsəməklə fikirlərini peşəkar şəkildə təqdim etməyi bacaracaq.

FTN 5 - Elmi fəaliyyət zamanı müəlliflik hüquqları, nəşr etikası və akademik dürüstlük prinsiplərini mənimsəyəcək və elmi araşdırmalarda bu prinsiplərə riayət edəcək.

FTN 6 - Elmi tədqiqat və yazı prosesində qarşıya çıxan etik dilemmaları və düzgün davranış modellərini analiz edəcək və elmi mühitdə etik qərarlar verməyi bacaracaq.

Layihələrin idarə olunması fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Layihənin məqsədlərini, mərhələlərini, resurslarını və maraqlı tərəfləri müəyyən etməklə layihənin planlaşdırılması və əsas idarəetmə elementlərini tətbiq etməyi bacaracaq.

FTN 2. Layihələrdə effektiv komanda qurmaq, rolları bölüşdürmək və layihə menecerinin funksiyalarını yerinə yetirmək üçün liderlik və kommunikasiya bacarıqları nümayiş etdirəcək.

FTN 3. Layihənin vaxt cədvəllərini, büdcəsini, təchizat zəncirini və resurslarını idarə edərək layihənin icrasını planlı şəkildə həyata keçirə biləcək.

FTN 4. Risklərin proaktiv qiymətləndirilməsi, risk cavab planlarının hazırlanması və dəyişikliklərin idarə olunması üzrə biliklərə əsaslanaraq layihə davamlılığını təmin edə biləcək.

FTN 5. "Agile" (çevik) yanaşmaları, o cümlədən Scrum metodologiyasını mənimsəyərək "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" rollarını və onların funksiyalarını layihə idarəetməsində tətbiq edə biləcək.

FTN 6. Layihə hesabatları, status yeniləmələri və maraqlı tərəflərlə peşəkar ünsiyyət vasitəsilə layihə fəaliyyətləri üzrə hesabatlılığı və şəffaflığı təmin edəcək.

Ali məktəb pedaqogikası və psixologiya fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 - Ali təhsil müəssisələrində tədris prosesinin nəzəri və metodoloji əsaslarını izah edə biləcək.

FTN 2 - Müasir pedaqoji prinsiplər və təlim metodlarını dərs planlaşdırılmasında tətbiq edə biləcək.

FTN 3 - Auditoriya ilə effektiv ünsiyyət və təlim texnologiyalarından istifadə bacarıqları qazanacaq.

FTN 4 - Təhsilalanların bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi üçün müxtəlif qiymətləndirmə üsullarını tətbiq edəcək.
FTN 5 - Tədris prosesində innovativ və interaktiv metodlardan istifadə etməklə motivasiyanı artıracaq.
FTN 6 - Elmi-pedaqoji fəaliyyətində peşəkar standartlara riayət edərək dərslər və tədqiqat işlərini təşkil edəcək.
Qrafika əsərlərinin texnika və texnologiyası 1 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Qrafika sənətinin əsas texniki üsullarını və texnologiyalarını nəzəri və praktik cəhətdən biləcək. Ənənəvi və müasir qrafika texnikalarını (ofort, linoqravura, monotipiya, litoqrafiya, kseloqrafiya və s.) mənimsəməyi və tətbiq etməyi bacaracaq. Müxtəlif materiallarla (metal, ağac, daş, plastika, kağız və s.) işləmə texnologiyalarını öyrənəcək.
FTN 2. Çap qrafikasının mərhələlərini – eskizdən tirajlanmaya qədər – texniki ardıcılıqla həyata keçirməyi bacaracaq. Ənənəvi qrafika texnologiyalarını müasir rəqəmsal üsullarla əlaqələndirəcək və sintez edəcək.
FTN 3. Texniki proseslərin sənət əsərinin estetik və bədii ifadə imkanlarına təsirini təhlil etməyi bacaracaq.
FTN 4. Qrafika əsərlərinin hazırlanmasında yaradıcılıq yanaşması göstərmək və fərdi texniki üslub formalaşdıracaq. Qrafika texnologiyalarının təhlükəsizlik və ekoloji normalarını bilmək və tətbiq edəcək.
FTN 5. Müxtəlif qrafik texnika və texnologiyaları müqayisə edəcək, onların üstünlüklərini və imkanlarını təhlil edəcək.
FTN 6. Qrafika əsərlərinin texnika və texnologiyasını elmi-tədqiqat kontekstində araşdıracaq və peşəkar fəaliyyətə tətbiq edəcək.
Qrafika əsərlərinin texnika və texnologiyası 2 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Qrafika əsərlərinin texniki və texnoloji quruluşunu – əsas (kağız, karton, pergament), boya, mürəkkəb, yapışdırıcı və qoruyucu qatların xüsusiyyətlərini dərinlən biləcək.
FTN 2. Ənənəvi qrafika texnikalarının (ofort, litografiya, akvatinta, linorit, seriografiya, monotipiya və s.) texnoloji prinsiplərini öyrənəcək.
FTN 3. Müxtəlif çap üsullarının texnoloji fərqlərini tanıyacaq və onların bərpa zamanı doğurduğu çətinlikləri analiz edə biləcək.
FTN 4. Bərpa işində istifadə olunan yeni material və texnologiyaları (arxiv kağızları, təmizləyici məhlullar və s.) öyrənəcək.
FTN 5. Qrafika əsərlərinin bərpasında texnoloji biliklərlə yanaşı etik və estetik prinsiplərə riayət edəcək.
FTN 6. Mədəni irsin qorunması sahəsində məsuliyyətli və etik davranış nümayiş etdirəcək, bərpa texnologiyalarını yüksək səviyyədə mənimsəyəcək.

Qrafika əsərlərinin bərpası 1 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Qrafika əsərlərinin yaranma texnologiyasını və material xüsusiyyətlərini (kağız, rəngli piqmentlər, bağlayıcılar və s.) biləcək.
FTN 2. Qrafika əsərlərində yaranan zədələnmə növlərini (fiziki, kimyəvi, bioloji, mexaniki) diaqnostika etmək bacarığına yiyələnəcək.
FTN 3. Əsərlərin ilkin vəziyyətini təhlil edərək, bərpa planı hazırlaya və onun mərhələlərini müəyyənləşdirə biləcək.
FTN 4. Ənənəvi və müasir bərpa üsullarını (təmizləmə, möhkəmləndirmə, rənglərin sabitləşdirilməsi, kağız və əsas materialın bərpası) tətbiq edə biləcək.
FTN 5. Bərpa prosesində istifadə olunan alət, material və texnologiyalarla işləməyi bacaracaq.
FTN 6. Əsərin bədii-estetik və tarixi dəyərində zərər vermədən optimal bərpa metodunu seçməyi bacaracaq. Bərpa prosesində texniki və texnoloji təhlükəsizlik qaydalarına əməl etmək biliklərinə yiyələnəcək. Əsərlərin qorunması və saxlanması üçün profilaktik tədbirləri biləcək və tətbiq etməyi bacaracaq.
Qrafika əsərlərinin bərpası 2 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Qrafika əsərlərinin material quruluşunu (kağız, karton, pergament, mürəkkəb, qrafit, akvarel, tus və s.) və onların kimyəvi-fiziki xüsusiyyətlərini dərinlən biləcək.
FTN 2. Qrafik materialların zədələnmə səbəblərini (ışıq, nəmlik, temperatur, mexaniki təsir, bioloji amillər və s.) analiz edə biləcək.
FTN 3. Qrafika əsərinin vəziyyətini vizual və texnoloji üsullarla diaqnostika edə biləcək.
FTN 4. Nəm, işıq və saxlanma şəraitinin bərpaya təsirini qiymətləndirəcək və uyğun konservasiya şəraiti təşkil edəcək.
FTN 5. Bərpa prosesində istifadə olunan alət, material və texnologiyalarla işləməyi bacarığını təkmilləşdirəcək.
FTN 6. Əsərlərin rəng, ton və tekstura xüsusiyyətlərini qoruyaraq restavrasiya işlərini dəqiq və zərif şəkildə icra edəcək.
Qrafika əsərlərinin fiziki-kimyəvi bərpa metodları fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Qrafika əsərlərinin yaranma texnologiyasını, istifadə olunan materialların (kağız, tus, akvarel, tempera və s.) fiziki-kimyəvi xüsusiyyətlərini biləcək.
FTN 2. Qrafika əsərlərinin zədələnmə səbəblərini (nəm, işıq, temperatur, mikroorqanizmlər, mexaniki təsirlər və s.) müəyyənləşdirmək bacarığına sahib olacaq.
FTN 3. Fiziki və kimyəvi bərpa üsullarını (möhkəmləndirmə, təmizləmə, rənglərin sabitləşdirilməsi, kağızın regenerasiyası və s.) mənimsəyəcək. Bərpa zamanı istifadə olunan müasir texnoloji avadanlıq və materialların xüsusiyyətlərini tanımaq və onlarla işləməyi bacaracaq.
FTN 4. Əsərin tarixi, estetik və bədii dəyərində zərər vermədən bərpa prosesini həyata keçirməyi bacaracaq. Bərpa prosesində istifadə olunan materialların kimyəvi reaksiyalarını təhlil edəcək və onların təhlükəsizlik qaydalarını biləcək.

FTN 5. Fiziki-kimyevi bərpa metodlarını ənənəvi və müasir yanaşmalarla müqayisə edəcək və optimal üsul seçəcək.
FTN 6. Qrafika əsərlərinin uzunömürlülüynü təmin edən qoruma metodlarını tətbiq edəcək. Bərpa sahəsində müstəqil tədqiqat aparacaq və əldə edilən nəticələri elmi-pedaqoji fəaliyyətdə tətbiq edəcək.
Bərpa və ekspertizanın sənədləşməsi fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Bərpa prosesini mərhələlər üzrə sənədləşdirəcək və istifadə olunan metodları qeyd edəcək. Bərpa və konservasiya işlərinin sənədləşməsini biləcək.
FTN 2. Əsərlərin bərpa və konservasiya proseslərini mərhələlər üzrə sistemli şəkildə qeyd edə biləcək.
FTN 3. Bərpa hesabatları, ekspertiza rəyləri, foto və video qeydlərini peşəkar standartlara uyğun tərtib edə biləcək.
FTN 4. Əsərin texniki vəziyyətini, material və texnika xüsusiyyətlərini qiymətləndirə biləcək.
FTN 5. Əsərlə bağlı bütün məlumatları sisteməlik şəkildə saxlayacaq və gələcək tədqiqat və bərpa işləri üçün əlçatan edəcək.
FTN 6. Bərpa və ekspertiza sənədlərini təhlil edərək, dəqiqlik və etibarlılığı qiymətləndirə biləcək. Sənədləşmə zamanı müəllif hüquqları, konservasiya etikası və qanuni tələbləri nəzərə alacaq.
Yaradıcılıq işinin hazırlanması 1 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Müəllimlə birlikdə bərpa olunacaq 1 qrafika əsəri seçilir (plakat, miniatür, portret, natürmort, mənzərə və s.). Layihənin praktiki təqdimatı hazırlayacaq.
FTN 2. Qrafika əsərlərinin bərpası sahəsində müasir nəzəri bilikləri və tarixi-praktiki təcrübəni mənimsəyəcək.
FTN 3. Yaradıcılıq işi üçün mövzu seçmək, tədqiqat məqsədi və vəzifələrini müəyyən etmək, elmi cəhətdən əsaslandırmağı bacaracaq.
FTN 4. Qrafika əsərlərinin vəziyyətini diaqnostika edəcək, zədələnmə növlərini müəyyənləşdirəcək və bərpa planı hazırlayacaq.
FTN 5. Ənənəvi və müasir bərpa metodlarını praktiki şəkildə tətbiq edəcək, optimal texnika və texnologiyayı seçəcək.
FTN 6. Bərpa işlərinin estetik, tarixi və material xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq təhlükəsiz və effektiv şəkildə həyata keçirə biləcək.
Yaradıcılıq işinin hazırlanması 2 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Yaradıcılıq işi çərçivəsində bərpa prosesini sənədləşdirə biləcək və hesabat hazırlamağı bacaracaq. Bərpa prosesi, istifadə olunan metodlar və nəticələr barədə rəsmi hesabat və sənədləri hazırlayacaq.
FTN 2. Əsərin material və texnika xüsusiyyətlərini müəyyən edəcək, zədələri və riskləri qiymətləndirəcək.

FTN 3. Qrafika əsərlərinin qorunması və uzunömürlülüüyünü təmin edən profilaktik tədbirləri tətbiq edə biləcək.
FTN 4. Yaradıcılıq işində tədqiqat, analitik və praktik bacarıqları birləşdirərək elmi-praktiki nəticə əldə edəcək.
FTN 5. Hazırlanan diplom işini peşəkar səviyyədə müəllim və komissiya qarşısında təqdim etmək bacarığına yiyələnəcək.
FTN 6. Gələcək peşəkar və elmi-pedaqoji fəaliyyət üçün nəzəri-praktiki baza formalaşdırmağı bacaracaq və müstəqil tədqiqat aparacaq.
Müasir bərpaçılıq üsulları və vasitələri fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Fiziki, kimyəvi və texnoloji bərpa üsullarının nəzəri əsaslarını və praktiki tətbiqini mənimsəyəcək.
FTN 2. Mikroskopik retuş, lazer, ultrabənövşəyi və infraqırmızı şüa ilə təmizləmə, hibrid dolğu və digər fiziki bərpa üsullarını yerinə yetirə biləcək.
FTN 3. Müasir texnologiyalardan və eksperimental metodlardan istifadə edərək fərqli bərpa üsullarını sınaqdan keçirəcək.
FTN 4. Rəqəmsal sənədləşmə, termovizual və spektral analiz metodları vasitəsilə əsərin vəziyyətini qiymətləndirəcək.
FTN 5. Bərpa və konservasiya proseslərini etik prinsiplərə uyğun aparacaq, əsərin estetik və tarixi dəyərini saxlayacaq. Əsərin bərpa mərhələlərini sistemli qeyd edəcək və gələcək tədqiqatlar üçün əlçatan edəcək.
FTN 6. Müxtəlif bərpa üsullarının effektivliyini qiymətləndirəcək və problemlə sahələr üçün optimal həll yolları təklif edəcək.
İşgüzar xarici dil fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Akademik yazı və danışmaq qaydalarını, elmi dürüstlük prinsiplərini izah edə biləcək.
FTN 2. Elmi məqalənin strukturu və əsas komponentlərini sadalaya biləcək.
FTN 3. Akademik və işgüzar sənədləri (məktub, müraciət, CV, hesabat və s.) xarici dildə düzgün tərtib edə biləcək.
FTN 4. Esse yazma qaydalarını tətbiq edərək müxtəlif mövzularda esse hazırlaya biləcək.
FTN 5. Elmi məqalələri struktur, məzmun və üslub baxımından təhlil edə biləcək.
FTN 6. Nəşr etikası normalarını (istinad, müəlliflik hüquqları, plagiat) qiymətləndirə və öz işində tətbiq edə biləcək.
Bərpa obyektlərinin ikonoqrafiya və atribusiyası fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Rəngkarlıq əsərlərinin ekspertizasının keçirilmə xüsusiyyətlərini və mərhələlərini dəqiq biləcək.
FTN 2. Fərqli tarixi-mədəni dövrlərə aid rəngkarlıq əsərlərini tanıyacaq, onları müqayisə etmək qabiliyyətinə yiyələnəcək.
FTN 3. Rəngkarlıq əsərlərinin atribusiyasını ardıcıl qaydada müəyyən edə biləcək.
FTN 4. Rəngkarlıq əsərlərinin tarixini müəyyən edəcək.

FTN 5. İkonoloji təhlil haqqında biliklərə malik olacaq.
FTN 6. İkonografiyanın rəngkarlıq sahəsində tətbiqinin xüsusiyyətlərini biləcək.
FTN 7. İkonografik səhnə, sıralar, personajları tanıyacaq.
FTN 8. Dünya və milli rəngkarlığımızda janr seçimi və ikonografiya arasında olan əlaqələri təhlil etməyi bacaracaq.
FTN 9. İncəsənət tarixində yaygın və səciyyəvi ikonografik səhnələri tanıyacaq.
Təsvir sənət əsərlərinin fiziki-kimyəvi analizi fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Rəngkarlıq və qrafika əsərlərində istifadə olunan əsas materialların (kətan, kağız, pergament, karton, yağlı boya, mürəkkəb, akvarel, pastel, qrafit, guaş, çap texnikası materialları və s.) kimyəvi tərkibini, strukturunu və fiziki xassələrini izah edə biləcək.
FTN 2. Fərqli materialların bir-biri ilə qarşılıqlı təsirinin nəticələrini (diffuziya, miqrasiya, degradasiya mexanizmləri) analiz edə biləcək.
FTN 3. Reaktivlərin kimyəvi xassələri, zəhərlik dərəcəsi, təhlükəli reaksiyalar və laboratoriya mühitində davranış qaydalarının nəzəri əsaslarını biləcək.
FTN 4. Nəmlik, temperatur, işıq şüalanması, havadakı çirkləndiricilər, mikroorqanizmlər və pH dəyişikliklərinin materiallara təsirini əsaslandıracaq.
FTN 5. Kətan, kağız, yağlı boya və mürəkkəb üçün təhlükəsiz və təhlükəli kimyəvi müdaxilələrin elmi əsaslarını açıqlayacaq.
FTN 6. Optik mikroskopiya, lif analizi, liflərin morfologiyasının təhlili üzrə nəzəri biliklərə malik olacaq.
Qrafika əsərlərinin təhlili fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Qrafikanın tarixi və texniki inkişaf mərhələlərini – paleolit dövrü cizmalarından başlayaraq rəngli ksiloqrafiya, ofort, litoqrafiya, linoqravura kimi ənənəvi və müasir texnikaları elmi-nəzəri əsaslarla sistemləşdirəcək və onların tətbiq imkanlarını izah edəcək.
FTN 2. Qrafik material və alətlərin funksional xüsusiyyətlərini – quru və sulu texnikaların (qələm, sangina, kömür, akvarel, tuş, metal qrifel və s.) bədii ifadədə yaratdığı fərqləri təhlil edəcək, material seçiminin kompozisiyaya və ton-ləkə həllinə təsirini müəyyənləşdirəcək.
FTN 3. Rəsm və çap qrafikasının texnologiyasını – hündür, dərin və səthi çap növlərinin (ksiloqrafiya, ofort, akvatinta, litoqrafiya, linoqravura və s.) texniki ardıcılığını, tiraj xüsusiyyətlərini və bədii dəyər meyarlarını tətbiqi baxımdan qiymətləndirəcək.
FTN 4. Qrafik əsərin kompozisiya və forma-struktur analizini – xətt plastikasının semantik funksiyalarını, ləkə və tonun kompozisiya içində rolunu, müstəvi-məkan münasibətlərinin qurulmasını və müəllif manerasının formalaşdırıcı amillərini elmi metodlarla müəyyənləşdirəcək.
FTN 5. Qrafika üslublarının və məktəblərinin tipologiyasını – İtaliya (Florensiya, Venesiya), Şərqi miniatür ənənələri, Şimali Avropa qravür məktəbləri, Yapon ukiyo-e ənənələri, Azərbaycan qrafika məktəbi kimi istiqamətləri müqayisəli şəkildə tədqiq edəcək və tarixi-mədəni kontekstdə dəyərləndirəcək.

FTN 6. Qrafika əsərlərinin kompleks elmi təhlilini müstəqil aparacaq, ikonoloji-ikonqrafik şərh, texniki analiz, kompozisiya və üslub araşdırması kimi metodlarını tətbiq edəcək, nəticələri elmi-nəsr tərzində formalaşdıracaq və peşəkar səviyyədə təqdim edəcək.

Təsviri sənət əsərlərinin təhlili fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Təsviri sənətin əsas sahələrinin – qrafika, rəngkarlıq və heykəltəraşlığın tarixi və texniki inkişaf mərhələlərini sistemləşdirəcək və onların bədii-estetik prinsiplərini elmi əsaslarla izah edəcək.

FTN 2. Təsviri sənətin növlərinə aid material və texnikaların - qrafik texnikalar (quru və sulu üsullar, çap texnikaları), rəngkarlıq texnikaları (tempera, yağlı boya, akvarel, freska, mozaika) və heykəltəraşlıq texnikaları (yonma, yapma, tökmə) - xüsusiyyətlərini təhlil edəcək və bu xüsusiyyətlərin əsərin bədii nəticəsinə təsirini müəyyənləşdirəcək.

FTN 3. Təsviri sənət əsərlərinin kompozisiya-struktur təhlilini aparacaq: xətt, ton, rəng, faktura, kolorit, həcm, məkan, perspektiv, balans, ritm, dinamika və siluet kimi elementlərin funksiyasını elmi metodlarla şərh edəcək.

FTN 4. Üslubi və məktəb ənənələrini müqayisəli şəkildə dəyərləndirəcək: Şərqi və Qərbi bədii məktəblərinin, müxtəlif klassik və modern istiqamətlərin, eləcə də Azərbaycan təsviri sənətinin əsas üslub xüsusiyyətlərini identifikasiya edəcək və təhlildə tətbiq edəcək.

FTN 5. Təsviri sənət əsərlərinin ideya-məzmun və semantik təhlilini aparacaq: ikonoloji və ikonqrafik metodlardan istifadə etməklə obrazın mənalandırılmasını, simvolik qatların açılmasını, motivin tarixi və mədəni kontekstlə əlaqəsini müəyyənləşdirəcək.

FTN 6. Təsviri sənət əsərlərinin kompleks elmi təhlilini müstəqil şəkildə formalaşdıracaq: texniki, kompozisiya, üslub, məzmun və kontekst analizlərini birləşdirərək peşəkar sənətşünaslıq nəticələri hazırlayacaq və onları elmi-nəsr üslubunda təqdim edəcək.

Elmi-pedaqoji təcrübə üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. İxtisasa aid akademik fənlərin proqramlarının hazırlanması, dərslər planlarının tərtib edilməsi, mühazirə və praktiki məşğələlərin təşkili, təlim materiallarının seçilməsi və hazırlanması üzrə bacarıqlar qazanacaq.

FTN 2. Tədris prosesinin planlaşdırılması, auditoriya ilə işləmək, təlim strategiyalarının seçilməsi, tələbələrin fəallığını artırmaq üçün müasir təlim metodlarından istifadə etmə bacarığına yiyələnəcək.

FTN 3. Pedaqoji fəaliyyət zamanı fənnin məzmununu müasir elmi yeniliklərə əsaslanaraq formalaşdırmaq və tətbiq etmək bacarığını inkişaf etdirəcək.

FTN 4. Müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından (ICT), tədris proqram təminatlarından (CAD/CAM/CAE, simulyasiya proqramları, virtual laboratoriyalar) səmərəli istifadə etməyi öyrənəcək.

FTN 5. Tədris fəaliyyətində açıq və səlis akademik ünsiyyət qurmaq, öz bilik və tədqiqat nəticələrini auditoriyaya aydın və əsaslandırılmış formada çatdırmaq bacarığına malik olacaq.

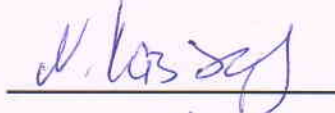
FTN 6. Pedaqoji fəaliyyətin güclü və zəif tərəflərini müəyyən etməyi, refleksiya aparmağı və gələcək fəaliyyət üçün inkişaf istiqamətlərini müəyyən etməyi öyrənəcək.

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyətlərinin təlim nəticələrinin matrisi

Tədris fəaliyyətinin (fənnin) adı	Proqramın təlim nəticələri										
	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6	PTN 7	PTN 8	PTN 9	PTN 10	PTN 11
Akademik yazı və etika									x		
Layihələrin idarə olunması											x
Ali məktəb pedaqogikası və psixologiyası								x			
Qrafika əsərlərinin texnika və texnologiyası 1	x	x									
Qrafika əsərlərinin texnika və texnologiyası 2	x	x									
Qrafika əsərlərinin bərpası 1		x									
Qrafika əsərlərinin bərpası 2		x									
Qrafika əsərlərinin fiziki-kimyəvi bərpa metodları				x	x						
Bərpa və ekspertizanın sənədləşməsi				x							
Yaradıcılıq işinin hazırlanması 1	x	x		x	x						x
Yaradıcılıq işinin hazırlanması 2	x	x		x	x						x
Müasir bərpaçılıq üsulları və vasitələri	x					x					
İşgüzar xarici dil									x		
Bərpa obyektlərinin ikonografiya və atribusiyası	x						x		x		
Təsvir sənət əsərlərinin fiziki-kimyəvi analizi	x	x	x	x	x	x					
Qrafika əsərlərinin təhlili	x						x		x		
Təsviri sənət əsərlərinin təhlili	x						x		x		
Elmi-pedaqoji təcrübə								x			

Razılaşdırıldı:

ADMİU-nun Tədris işləri üzrə prorektoru:

Nigar Rüstəmovə

ADMİU-nun Tədris şöbəsinin müdiri:

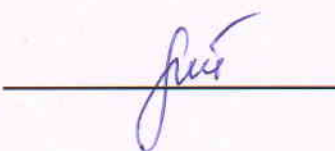
Namiq Qafarov

ADMİU-nun Təsviri sənət kafedrasının müdiri:

Rəşad Cabarov

ADMİU-nun Rəssamlıq fakültəsinin dekani:

Səyalı Quliyeva